

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 26 marca 2012r. powód J. K. wniósł o zasądzenie od (...) S.A. w W. wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 1 lipca 2011r. do dnia zapłaty:

- kwoty 8.000 zł tytułem zadośćuczynienia,
- kwoty 200 zł tytułem zwrotu kosztów zakupionych leków,
- kwoty 100 zł tytułem zwrotu kosztów przejazdu,
- kwoty 1.000 zł z tytułu równowartości kosztów pomocy i opieki,
- renty po 150 zł miesięcznie poczynając od dnia 1 października 2010r. i na przyszłość

oraz o zasądzenie kosztów postępowania.

W uzasadnieniu pozwu J. K. podał, że w dniu 18 września 2010r. doszło do wypadku w gospodarstwie rolnym jego brata – W. K. (1). W trakcie udrażniania kanału wylotowego maszyny służącej do zbioru kukurydzy, pękła linka blokująca bęben tnący i pomimo wyłączzonego silnika maszyny nastąpił obrót bębna a nóż tnący obciął powodowi lewą dłoń na wysokości nadgarstka.

Odniesiony uraz skutkujący całkowitą utratą dłoni spowodował długotrwałe dolegliwości bólowe, oszpecenie powoda oraz brak możliwości świadczenia pracy.

(pozew k. 10-12)

Zarządzeniem z dnia 10 lipca 2012r. pozew w części zawierającej żądanie zasądzenia renty, wobec nieuzupełnienia braków formalnych pozwu, został zwrócony.

(zarządzenie, k. 23)

W odpowiedzi na pozew z dnia 9 sierpnia 2012r. strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Pozwany nie kwestionował zasady swojej odpowiedzialności, a jedynie wysokość dochodzonych roszczeń. Wskazał, iż w trakcie przeprowadzonego postępowania likwidacyjnego, decyzją z dnia 28 lipca 2011r. przyznał powodowi 80.000 zł tytułem zadośćuczynienia i 1.000 zł tytułem zwrotu kosztów leczenia. Jednak, z uwagi na przyjęcie 50 % przyczynienia się powoda do powstania szkody, została mu wypłacona kwota 40.500 zł. W ocenie ubezpieczyciela poszkodowany wielokrotnie pracował przy zbiorze kukurydzy, znał budowę i obsługę kombajnu, wiedział, że maszyna jest stara i jej stan techniczny jest zły, a zatem powinien mieć świadomość zagrożenia wynikającego z jej użytkowania, a także z tego, że ręczne udrażnianie kanału wylotowego kombajnu w obszarze potencjalnej pracy noży, bez zastosowania narzędzi, może skutkować niebezpieczeństwem w postaci uszkodzenia kończyny.

Następnie decyzją z dnia 11 października 2011r. pozwany uznał na rzecz powoda kwotę 5.170,80 zł tytułem utraconych korzyści oraz 2.587,50 zł kosztów opieki. Łącznie 7.758,30 zł, przy czym kwota ta została zmniejszona o 50% przyczynienie, stąd na rzecz powoda wypłacono 3.879,15 zł.

(odpowiedź na pozew, k. 26-27)

Pismem procesowym z dnia 22 października 2012 r. strona powodowa rozszerzyła powództwo i wniosła o zasądzenie kwoty po 125 zł miesięcznie tytułem renty na zwiększone potrzeby, płatnej z góry do dnia 10-tego każdego miesiąca

z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia terminowi płatności każdej z rat, począwszy od 1 października 2010 r. i na przyszłość.

Następnie precyzując powództwo wniosła o zasądzenie:

- kwoty 1.300 zł tytułem skapitalizowanej renty na zwiększone potrzeby, na którą składa się zwrot kosztów zakupionych leków w kwocie 200 zł, zwrot kosztów przejazdów w kwocie 100 zł, zwrot kosztów pomocy i opieki w kwocie 1.000 zł,
- odsetek ustawowych od kwoty 1.300 zł stanowiącej skapitalizowaną rentę na zwiększone potrzeby, od dnia 28 czerwca 2011 r. do dnia zapłaty,
- odsetek ustawowych od kwoty 8.000 zł stanowiącej kwotę żadaną tytułem zadośćuczynienia, od dnia 28 czerwca 2011 r. do dnia zapłaty,

oraz wniosła o ustalenie, że pozwany ponosi odpowiedzialność za dalsze mogące powstać w przyszłości skutki wypadku, a ponadto o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych lub według zestawienia kosztów.

(pismo procesowe, k. 68-71, potwierdzenie nadania, k. 73)

Pismem procesowym z dnia 31 grudnia 2012r. strona powodowa ponownie rozszerzyła powództwo i wniosła o zasądzenie kwoty 15.743,58 zł tytułem odszkodowania za utracone zarobki w okresie od dnia 18.03.2010 r. do dnia 31.12.2012 r. wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 1.01.2013 r. do dnia zapłaty, kwoty po 970,72 zł miesięcznie, tytułem renty wyrównawczej rekompensującej utracone zarobki, płatnej z dołu do dnia 28 każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia terminowi płatności każdej z rat, począwszy od 1 stycznia 2013 r. i na przyszłość oraz kwoty 2.458,78 zł (koszt zakupu protezy – 2.400 zł oraz leków – 45,28 zł) tytułem odszkodowania wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 1.01.2013 r. do dnia zapłaty.

(pismo procesowe wraz z potwierdzeniem nadania, k. 89-91)

Następnie pismem procesowym złożonym na rozprawie i doręczonym pozwanemu w dniu 2 grudnia 2014r. strona powodowa ponownie rozszerzyła powództwo i wniosła o zasądzenie kwoty 87.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę.

(pismo procesowe, k. 216-217, protokół rozprawy, k. 218)

Ustosunkowując się do powyższego strona pozwana rozszerzyła zakres przyczynienia się powoda do powstania szkody do poziomu 80%. Wskazała także na częściową zdolność powoda do pracy zarobkowej.

(pismo procesowe, k. 234-236)

Pismem procesowym z dnia 30 września 2016r. powód rozszerzył powództwo w zakresie dochodzonego zadośćuczynienia o kwotę 75.000 zł oraz dokonał modyfikacji w zakresie dochodzonych odsetek i ostatecznie wniosł o zasądzenie:

- 170.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 28 czerwca 2011 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty,
- 1.300 zł tytułem skapitalizowanej renty na zwiększone potrzeby liczonej za okres od dnia 18 do 30 września 2010 r., wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 28 czerwca 2011 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty,

- kwoty po 125 zł miesięcznie, tytułem renty na zwiększone potrzeby płatnej z góry do dnia 10-ego każdego miesiąca, z odsetkami ustawowymi oraz ustawowymi za opóźnienie w razie uchybienia terminowi płatności każdej z rat, począwszy od 1 października 2010 r. i na przyszłość;

- kwoty 15.743,58 zł tytułem odszkodowania za utracone zarobki w okresie od dnia 18.09.2010 r. do dnia 31.12.2012 r. wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 1.01.2013 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty,

- kwoty po 970,72 zł miesięcznie, tytułem renty wyrównawczej rekompensującej utracone zarobki, płatnej z dołu do dnia 28 każdego miesiąca wraz z odsetkami ustawowymi oraz ustawowymi za opóźnienie w razie uchybienia terminowi płatności każdej z rat, począwszy od 1 stycznia 2013 r. i na przyszłość,

- kwoty 2.458,78 zł tytułem odszkodowania wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 1.01.2013 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty,

a nadto o ustalenie, że pozwany ponosił będzie odpowiedzialność za dalsze, mogące powstać w przyszłości skutki wypadku.

(pismo procesowe, k. 332-333, stanowisko strony powodowej, protokół rozprawy z 14.09.2016r., k. 325v., adnotacja 00:01:52)

Powyższe pismo zostało doręczone pozwanemu w dniu 5 października 2016r.

(okoliczność bezsporna)

Pozwany pismem procesowym złożonym na rozprawie w dniu 23 listopada 2016r. zakwestionował początkową datę biegu odsetek ustawowych od żądanej przez powoda z tytułu zadośćuczynienia kwoty 162.000 zł. Wskazał, iż od dnia 28 czerwca 2011r. (tj. daty wskazywanej przez powoda jako początkowej daty biegu odsetek) pozostaje w opóźnieniu w zapłacie jedynie kwoty 8.000 zł, natomiast co do odsetek od kwoty 52.000 zł, za okres od dnia 28 czerwca 2011r. do dnia 1 grudnia 2011r., podniósł zarzut przedawnienia. Zauważył ponadto, że co do kwoty 35.000 zł pozostaje w opóźnieniu od dnia następnego po doręczeniu pisma z dnia 2 grudnia 2014r., tj. od dnia 3 grudnia 2014r., zaś co do dalszej kwoty 75.000 zł od dnia następnego po doręczeniu pisma z dnia 28 września 2016 r., tj. od dnia 6 października 2016r.

(pismo procesowe, k. 340-341)

Na rozprawie w dniu 14 września 2016r. strona powodowa wskazała, iż na kwotę 1.300 zł składają się wydatki poniesione przez powoda zaraz po wypadku, leki, koszty dojazdu i opieki, zaś na dochodzoną kwotę 125 zł tytułem renty - składa się pomoc osób trzecich, koszty dojazdów i zakup leków. Wniosła także o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w podwójnej stawce.

(stanowisko powoda, protokół rozprawy z dnia 23.11.2016r., k. 348v., adnotacja 00:40:49)

Pozwany podtrzymał dotychczasowe stanowisko w sprawie.

(stanowisko strony pozwanej, protokół rozprawy z dnia 23.11.2016r., k. 346v., adnotacja 00:00:51)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 18 września 2010r. na terenie gospodarstwa rolnego należącego do brata powoda W. K. (1), doszło do wypadku. J. K. pomagał mu przy wykonywaniu czynności w gospodarstwie. Wykonywali oni prace polegające na zbieraniu kukurydzy z pola przy użyciu siewczarni F. E.. Maszyna dokonywała cięcia zebranej kukurydzy na siewczkę i wyrzucała pociętą siewczkę na przyczepę ciągniętą przez ciągnik rolniczy obok siewczarni. W czasie tych prac operatorem siewczarni

był W. K. (1), natomiast ciągnikiem rolniczym kierował powód J. K.. W trakcie prowadzonej zbiórki kukurydzy na polu doszło do zapchania rury wylotowej siewkarni, maszyna nie mogła dalej pracować. Powód podjął się dokonania oczyszczenia komory z zapchanej zieloną rurą wylotową. Włożył lewą rękę do wnętrza rury w celu udrożnienia jej. Przepychał pociętą siewkę w dół w kierunku bębna tnącego i oczyszczał oblepiony siewką bęben i ostrza bębna tnącego. W chwili przepychania siewki doszło do gwałtownego ruchu bębna, w wyniku czego noże obcięły powodowi dłoń.

(okoliczność bezsporna)

Zanim J. K. przystąpił do przepychania pociętej siewki, W. K. (1) wyłączył silnik, unieruchomił bęben tnący siewkarni i zaciągnął linkę zabezpieczającą od mechanizmu tnącego. Powód dokonał najpierw odkręcenia dwóch śrub pokrywy otworu rewizyjnego rury wylotowej. Następnie, chcąc udroźnić rurę, włożył rękę do siewkarni. Napięta linka pękła, nastąpił ruch bębna tnącego. Powód nie zdążył wyjąć ręki.

(zeznania powoda, k. 79-81 w zw. z protokół rozprawy z dnia 23.11.2016r., k. 347v., adnotacja 00:21:10, zeznania powoda, protokół rozprawy z 11.03.2015r., k. 245v.-246, adnotacja 00:43:03, 00:53:20 w zw. z protokół rozprawy z dnia 23.11.2016r., k. 347v., adnotacja 00:21:10)

J. K. już wcześniej pomagał bratu w pracach w gospodarstwie, także przy tej maszynie. Zdarzało się przy tego rodzaju maszynach, że rura siewkarni ulegała zapchaniu i powód w taki sam sposób, tzn. ręcznie, ją udrażniał. Nie doszło wcześniej do wypadku.

(zeznania powoda, k. 79-81 w zw. z protokół rozprawy z dnia 23.11.2016r., k. 347v., adnotacja 00:21:10, zeznania powoda, protokół rozprawy z 11.03.2015r., k. 245v.-246, adnotacja 00:53:20 w zw. z protokół rozprawy z dnia 23.11.2016r., k. 347v., adnotacja 00:21:10)

Linka od mechanizmu tnącego przed sezonem została wymieniona na nową. Brat powoda zakupił ją w specjalistycznym sklepie w C.. Nie zdarzyło się wcześniej, by taka linka pękła.

(zeznania powoda, protokół rozprawy z 11.03.2015r., k. 245v., adnotacja 00:39:48 w zw. z protokół rozprawy z dnia 23.11.2016r., k. 347v., adnotacja 00:21:10)

Po wypadku powód samochodem został przewieziony do Centrum Medycznego (...) w G., gdzie na oddziale chirurgii ogólnej przebywał do dnia 27 września 2010r. Rozpoznano u niego amputację urazową kończyny górnej lewej. Przeszedł operację polegającą na chirurgicznym opracowaniu kikuta lewego przedramienia włącznie z plastyką skóry.

Następnie pozostawał pod opieką poradni chirurgicznej, zaś od 19 stycznia 2011r. poradni rehabilitacyjnej. Uczęszczał także na wizyty do lekarza psychiatry.

(dokumentacja medyczna, k. 16, k. 45-64, k. 92-95, zaświadczenie, k. 15, zeznania powoda, k. 77-81 w zw. z protokół rozprawy z dnia 23.11.2016r., k. 347v., adnotacja 00:21:10, dokumentacja medyczna w aktach szkodowych załączonych do akt sprawy)

Powód otrzymał protezę. Jej koszt wyniósł 2.850 zł, przy czym J. K. uiścił kwotę 2.400 zł, pozostałą część sfinansował NFZ. W dniu 26 listopada 2012r. na zakup leku K. przeznaczył kwotę 45.28 zł.

(faktura, k. 96, k. 98, dowód wpłaty, k. 97, zeznania powoda, k. 77-81 w zw. z protokół rozprawy z dnia 23.11.2016r., k. 347v., adnotacja 00:21:10)

W chwili zdarzenia posiadacz gospodarstwa rolnego – (...) podlegał pod obowiązkowe ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej rolników w pozwanym (...) Zakładzie (...).

(okoliczność bezsporna)

Bezpośrednią przyczyną wypadku powoda J. K. było zerwanie się linki bębna tnącego sieczkarni polowej marki F. (...), przez co w konsekwencji powód doznał urazu lewej ręki. J. K. wykonywał prace przy udrażnianiu zapchanego zielonką kukurydzy kanału wylotowego sieczkarni przy wyłączonym silniku sieczkarni i przy unieruchomionej sieczkarni. Powód, chcąc przepchać sieczkę, lewą rękę włożył przez otwór rewizyjny do kanału wylotowego. W chwili przepychania doszło do obrotu bębna tnącego z nożami, uszkodziły one rękę powoda. Powód poczuł uraz ręki, nie słysząc pęknięcia linki i nie widząc ruchu bębna tnącego. Przyczyną obrotu bębna tnącego było zerwanie się samoczynne linki blokującej bęben tnący (bęben został wprowadzony w ruch obrotowy najprawdopodobniej wskutek sił bezwładnościowych bębna po jego zwolnieniu). Bezpośrednią przyczyną zaistnienia wypadku i urazu doznanego przez powoda było zerwanie się linki blokującej bęben tnący, która była linką nową w początkowym okresie eksploatacji. Zatem obsługa sieczkarni w zakresie linki bębna tnącego była przeprowadzona w sposób prawidłowy z przezornością, skoro operator sieczkarni wymienił linkę na nową, pomimo, że stara linka nie była zerwana czy uszkodzona. Założona linka nie była odpowiednio wytrzymała.

J. K. wykonywał czynności ręcznie, bowiem nie ma innej możliwości skutecznego udrożnienia zapchanego zbitą zielonką kanału wylotowego i bębna tnącego sieczkarni. W tego typach maszynach dochodzi do zapchania kanałów wylotowych przez zielonkę.

Taki sposób udrażniania kanału wylotowego jest dopuszczalny i stosowany przy tego typu robotach udrażniających, przy zachowaniu obowiązku wyłączonego silnika sieczkarni i blokadzie bębna tnącego. Takich czynności udrażniających nie można wykonywać w inny sposób, niż przy pomocy ręki, w taki sposób, jak to uczynił powód. Producent sieczkarni nie przewidział narzędzi do przepychania zapchaną zielonką rury sieczkarni. Przepychanie rury wylotowej z całą komorą rewizyjną i ich oczyszczanie z mokrej zielonki wykonuje się ręcznie, bowiem tylko przy ręcznym oczyszczaniu kanału wylotowego można to zrobić w sposób jak najbardziej dokładny. Nawet używając narzędzi w postaci małych grabek, czy łopatek trzeba włożyć rękę do komory rewizyjnej, aby sięgnąć jak najdalej w komorę po mokrą zielonkę.

Czynności udrażniające kanału wylotowego zostały wykonane przez powoda prawidłowo, przy wyłączonym silniku i unieruchomionej maszynie, powód zatem spełnił warunki bezpieczeństwa przed przystąpieniem do udrażniania sieczkami. Wcześniej J. K. wykonywał już takie udrażnianie zapchanego zielonką kanału wylotowego, w taki sam sposób, za pomocą ręki, przy wyłączonym silniku i zablokowanym bębnie tnącym.

Gdyby wówczas nie doszło do zerwania linki bębna tnącego, to do wypadku nie doszłoby. W tej sytuacji brak jest podstaw do przypisania powodowi przyczynienia się swoim zachowaniem do zaistnienia wypadku.

Właściciel sieczkarni nie naruszył zasad bezpieczeństwa. Maszyna rolnicza F. E. była stara, ale była sprawna technicznie i była eksploatowana przez W. K. (1) przy zbiorach kukurydzy, wiek maszyny nie miał znaczenia dla zaistnienia wypadku. W. K. (1) osobiście wyłączył silnik w maszynie i zaciągnął linkę zabezpieczającą. Na czas czyszczenia wał z osadzonymi na nim nożami tnącymi został unieruchomiony za pomocą blokady uruchamianej dzięki stalowej lince zaciąganej w kabinie operatora. Zakupił on przed sezonem nową linkę i dokonał jej wymiany.

(opinia biegłego z zakresu rekonstrukcji wypadków W. K., k. 270-289, opinia uzupełniająca, k. 312-315, ustna opinia uzupełniająca, protokół rozprawy z 23.11.2016r., k. 346v.-347, adnotacja 00:03:14, 00:07:34)

Z ortopedycznego punktu widzenia powód J. K. w wyniku przedmiotowego wypadku w zakresie narządów ruchu doznał amputacji urazowej lewej ręki na wysokości podstaw kości śródreżca. Poza tym wcześniej przeżył złamanie obwodowej części lewej kości promieniowej. Po zastosowanym leczeniu operacyjnym i usprawniającym obecnie pozostaje dobrze wygojony kikut lewej ręki, okresowy zespół bólowy typu fantowego i pogorszenie sprawności.

Doznany przez powoda uszczerbek na zdrowiu jest stały i wynosi 50% (wg poz. 133 tabeli uszczerbkowej - „Utrata ręki na poziomie nadgarstka”).

Zakres odczuwanych przez niego cierpień fizycznych był duży, co było związane z doznawanym bólem, pobytem w szpitalu, leczeniem ambulatoryjnym, zabiegami i ćwiczeniami usprawniającymi, ograniczeniami sprawności. Największe dolegliwości bólowe będące skutkiem przedmiotowego wypadku i wymagające systematycznego stosowania leków przeciwbólowych trwały przez ok. czterech miesięcy po zdarzeniu. Mniejsze dolegliwości okresowo utrzymują się nadal.

U powoda ze względu na doznane w dniu 18 września 2010 r. obrażenia narządów ruchu występowała potrzeba pomocy osób trzecich przez pierwsze dwa miesiące po wypadku, w wymiarze trzech godzin dziennie (był to czas największych dolegliwości bólowych, wykonywania opatrunków, braku dostatecznej adaptacji do okaleczenia). Pomoc obejmowała część czynności higienicznych, związanych z ubieraniem się, z koniecznością użycia tylko lewej lub jednoczesnego użycia obu rąk, przenoszenia nieco większych i cięższych przedmiotów. U powoda nadal występuje potrzeba okresowej pomocy osób trzecich, w wymiarze jednej godziny dziennie (w zakresie niektórych czynności higienicznych, związanych z ubieraniem się, koniecznością użycia tylko lewej lub jednoczesnego użycia obu rąk, przenoszenia dużych i ciężkich przedmiotów).

Nie zachodzi już potrzeba dalszego leczenia rehabilitacyjnego. Są wskazania do zaopatrzenia w protezę czynnościową. Kikut lewej ręki jest dobrze wygojony. Żadne zabiegi z zakresu fizjo- lub fizykoterapii nie poprawią już jego stanu. J. K. jest pracownikiem fizycznym, zatem korzystniejsze jest zastosowanie protezy mechanicznej umożliwiającej mocne chwytanie, zamiast wykonywanie skomplikowanej i bardzo drogiej protezy z zastosowaniem implantów.

(opinia biegłego ortopedy A. W., k. 166-167)

W aspekcie psychiatrycznym u powoda występują przewlekłe zaburzenia lękowo-depresyjne, pozostają one w związku przyczynowo - skutkowym z urazem z dnia 18 września 2010 r. Zakres odczuwanych przez J. K. cierpień psychicznych związanych z wypadkiem bezpośrednio po wypadku i przez okres do sześciu miesięcy od zdarzenia był znaczny, obecnie jest umiarkowany. Trwały uszczerbek na zdrowiu wynosi 10%, zaś rokowanie na przyszłość jest ostrożne. Obecnie powód nie wymaga leczenia psychiatrycznego, wskazane jest natomiast wsparcie psychologiczne. Zalecana opieka psychologiczna może być realizowana w ramach świadczeń z NFZ.

(opinia biegłego psychiatry S. W., k. 172-174)

Z punktu widzenia chirurgii plastycznej u powoda występuje stan po urazowej amputacji lewej ręki na poziomie podstaw kości śródreżca, rana zamknięta płatem skórny z grzbietu ręki, kikut dobrze wygojony, blizna na kikucie liniowa o długości 7 cm, w obwodowej części przedramienia widoczna blizna pooperacyjna po przebytych wcześniej złamaniu kości promieniowej.

W wyniku wypadku z dnia 18 września 2010r. u J. K. doszło do urazowej amputacji lewej ręki na poziomie podstaw kości śródreżca. Stały uszczerbek na zdrowiu wynikający z odniesionych obrażeń wynosi 50% (wg punkt 133 tabeli uszczerbkowej – utrata ręki na poziomie nadgarstka).

Zakres cierpień fizycznych związanych z urazem był duży. Dolegliwości bólowe wynikały z samego urazu, zabiegu operacyjnego, procesu gojenia się rany (zmiany opatrunku). Duże dolegliwości bólowe występowały aż do całkowitego zagojenia się rany, tj. około 4 m-ce. Niewielkie dolegliwości bólowe utrzymują się nadal.

Zakres leczenia powoda zakończył się z rezultatem uwarunkowanym charakterem urazu. Doszło do trwałego okaleczenia powoda w wyniku utraty lewej ręki.

J. K. nie wymaga już dalszej rehabilitacji. Kikut amputowanej ręki jest dobrze wygojony i żadne zabiegi usprawniające nie poprawią jego stanu. Powód nadal potrzebuje pomocy osób trzecich przy wykonywaniu pewnych czynności wymagających użycia obu rąk, w wymiarze jednej godziny dziennie.

(opinia biegłego z zakresu chirurgii plastycznej T. Z., k. 192-194, opinia uzupełniająca, k. 238)

W chwili wypadku powód miał 42 lata. Pracował jako pracownik produkcyjny w zakładzie w G.. Posiada wykształcenie podstawowe.

Po wypadku zamieszkał u brata W. K. (1), który nadal prowadzi gospodarstwo rolne. Powód mu przy tym pomaga.

J. K. mieszka w osobnym budynku. Zajmuje jeden duży pokój. Ma kuchnię oraz łazienkę. Bracia nie prowadzą wspólnego gospodarstwa domowego. Powód częściowo partycypuje w regulowaniu należności za prąd.

J. K. pozostaje pod opieką lekarza chirurga, jeździ do przychodni w G.. Brat zawozi go do lekarzy. Powód odczuwa bóle karku, szczególnie w chłodniejsze dni. Zdarza mu się w niego uderzyć, kiedy próbuje odruchowo coś chwycić. Zależy leki przeciwbólowe, stosuje maści. Miesięczny koszt leków wynosi ok. 70-100 zł. Z protezy, z uwagi na sztywność materiału, korzysta tylko czasami, ze względów estetycznych. Raz na 3 miesiące uczęszcza na wizyty do psychologa. Początkowo, przez okres 4 miesięcy po wypadku, powód musiał codziennie jeździć na zmianę opatrunków.

Obecnie nauczył się zapinać guziki jedną ręką. Większość czynności samoobsługowych wykonuje samodzielnie. Czasami wymaga pomocy podczas kąpieli. Matka przygotowuje mu posiłki, robi pranie.

Przed przedmiotowym wypadkiem powód był oburęczny. Podejmował się różnych prac, jako pracownik produkcyjny, operator wózków, wykonywał prace budowlane.

Po wypadku został zwolniony. Podejmował liczne próby znalezienia pracy, jednak, z uwagi na jego niepełnosprawność, okazały się one bezskuteczne. Od dnia 17 października 2012r. był zarejestrowany w Powiatowym Urzędzie Pracy w Z. jako osoba poszukująca pracy. Obecnie nie jest zarejestrowany. Sam się wyrejestrował, nie otrzymywał żadnych ofert pracy, zaś dojazd do Urzędu zajmował mu dużo czasu.

J. K. nie jest już w stanie pomagać bratu w pracach w gospodarstwie. Pomaga przy obejściu.

(zaświadczenie z PUP, k. 100, k. 334, zeznania powoda, protokół rozprawy z 23.11.2016r., k. 347-348v., adnotacja 00:21:10-00:37:56, zeznania powoda, k. 79-81 w zw. z protokół rozprawy z dnia 23.11.2016r., k. 347v., adnotacja 00:21:10)

Przed wypadkiem powód mieszkał u byłej żony i pracował w okresie od 1 października 2009r. w firmie (...) Sp. z o.o. w Z., na podstawie umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony, na stanowisku pracownika produkcyjno-magazynowego. Otrzymywał wynagrodzenie w wysokości 1.816,67 zł netto (średnie miesięczne wynagrodzenie wyliczone z trzech miesięcy poprzedzających wypadek, tj. od czerwca 2010r. do sierpnia 2010r.), następnie w związku z przedmiotowym wypadkiem przebywał na zwolnieniu lekarskim. Za okres pierwszych 33 dni zwolnienia lekarskiego, tj. od 18 września 2010r. do 20 października 2010r. otrzymał wynagrodzenie w związku z orzeczoną niezdolnością do pracy w wysokości 1.432,47 zł netto. Po wypadku pracodawca rozwiązał z nim z dniem 31 maja 2011r. umowę o pracę za wypowiedzeniem.

(zaświadczenie z (...) Sp. z o.o., k. 105, zeznania powoda, protokół rozprawy z 23.11.2016r., k. 347-348v., adnotacja 00:21:10-00:37:56, zeznania powoda, k. 79-81 w zw. z protokół rozprawy z dnia 23.11.2016r., k. 347v., adnotacja 00:21:10, umowa o pracę, świadectwo pracy w aktach szkodowych załączonych do akt sprawy)

Orzeczeniem (...) ds. Orzekania o Niepełnosprawności z dnia 4 czerwca 2011r. powód został uznany za osobę niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym. Orzeczenie zostało wydane na stałe.

(orzeczenie w aktach szkodowych załączonych do akt sprawy)

Powód orzeczeniem komisji lekarskiej ZUS z dnia 9 maja 2011r. został uznany za całkowicie niezdolnego do pracy do dnia 30 września 2012r., zaś orzeczeniem z dnia 20 września 2012r. za trwale częściowo niezdolnego do pracy.

(orzeczenie, k. 101, k. 104)

W okresie od 21 do 30 października 2010r. otrzymał zasiłek chorobowy z ZUS w wysokości 488,29 zł netto, w okresie od 1 do 30 listopada 2010r. – 1.331,31 zł netto, w okresie od 1 do 31 grudnia 2010r. – 1.375,89 zł, w okresie od 1 do 31 stycznia 2011r. – 1.376,01 zł, w okresie od 1 do 28 lutego 2011r. – 1.242,91 zł, w okresie od 1 do 17 marca 2011r. – 753,87 zł. Zatem łącznie wysokość otrzymanego przez powoda za okres od 21 października 2010r. do 17 marca 2011r. z ZUS zasiłku chorobowego stanowiła kwotę 6.568,28 zł.

(zaświadczenie z ZUS, k. 106)

J. K. otrzymuje rentę z ZUS. W okresie od 18 marca do 30 czerwca 2011r. kwotę w łącznej wysokości 3.527,28 zł netto, za okres od 1 lipca 2011r. do 30 września 2012r. kwotę w łącznej wysokości 15.819,90 zł (1.054,66 zł netto miesięcznie), za okres od 1 października 2012r. kwotę 845,95 zł netto miesięcznie, od 1 marca 2016r. w wysokości 926,94 zł netto miesięcznie. Powód nie uzyskuje innych dochodów.

Jest osobą rozwiedzioną, płaci tytułem alimentów na rzecz syna kwotę 300 zł miesięcznie.

(zaświadczenie, k. 335, decyzja ZUS, k. 102-103, zeznania powoda, protokół rozprawy z 23.11.2016r., k. 347-348v., adnotacja 00:21:10-00:37:56, zeznania powoda, k. 79-81 w zw. z protokół rozprawy z dnia 23.11.2016r., k. 347v., adnotacja 00:21:10, decyzja w aktach szkodowych załączonych do akt sprawy)

Stawka pełnej odpłatności za usługi opiekuńcze w dni powszednie od lipca 2009r. wynosi 9,50 zł.

(pismo (...), k. 72)

Pismem z dnia 23 maja 2011r., otrzymanym przez pozwanego w dniu 27 maja 2011r. powód wezwał go do zapłaty w terminie 30 dni, tytułem zadośćuczynienia kwoty 100.000 zł, tytułem odszkodowania za zwiększone potrzeby kwoty 25.800 zł oraz renty na przyszłość z tytułu zwiększonych potrzeb w kwocie po 3.000 zł miesięcznie.

Następnie pismem z dnia 20 czerwca 2011r., otrzymanym przez pozwanego w dniu 24 czerwca 2011r., strona powodowa wezwała go do zapłaty renty w wysokości 7.175 zł za okres od 18.03.2011r. do 30.06.2011r. oraz na przyszłość po 2.050 zł miesięcznie.

(wezwanie do zapłaty w aktach szkodowych załączonych do akt sprawy)

Decyzją z dnia 28 lipca 2011r. pozwany przyznał powodowi tytułem zadośćuczynienia kwotę 80.000 zł oraz tytułem zwrotu kosztów leczenia kwotę 1.000. Uwzględniając 50% przyczynienie się J. K. do powstania szkody, wypłacił 40.500 zł.

Następnie decyzją z dnia 11 października 2011r. przyznał powodowi z tytułu utraconych zarobków kwotę 1.201.80 zł oraz 3.969 zł, nadto z tytułu kosztów opieki – kwotę 1.927,50 zł oraz 660 zł. Przyjmując 50 % przyczynienie się poszkodowanego, wypłacie podlegała kwota 3.879,15 zł, w tym z tytułu kosztów opieki 1.293,75 zł.

(decyzje w aktach szkodowych załączonych do akt sprawy)

Pozwany tytułem utraconych przez powoda zarobków wypłacił na jego rzecz łącznie kwotę 5.237,40 zł.

(okoliczność bezsporna)

Powyższy stan faktyczny ustalono na podstawie powołanych dowodów, w szczególności w oparciu o opinie biegłych sądowych, dokumentację medyczną oraz zeznania powoda.

Ustalając okoliczności związane z doznany przez powoda w wyniku wypadku z dnia 18 września 2010r. uszkodzeniem ciała, stopniem trwałego uszczerbku na zdrowiu, koniecznością zaopatrzenia w protezę ortopedyczną, ograniczeń w życiu codziennym, potrzebą korzystania z pomocy innych a nadto wpływu następstw przedmiotowego wypadku na sferę psychiczną powoda, Sąd oparł się w pełni na opinii biegłego – z zakresu ortopedii –A. W. (2),

chirurgii plastycznej – T. Z. (2) oraz psychiatrii – S. W. (2), uznając przedmiotowe opinie za pełne, rzetelne i jako takie w pełni przydatne dla celów dowodowych. Sporządzone zostały zgodnie z wymaganiami fachowości i niezbędną wiedzą specjalną, w sposób wyczerpujący, stanowczy i zrozumiały odpowiadały na postawione pytania.

W zakresie procentowego oszacowania uszczerbków Sąd zaaprobował przedstawioną w opiniach ocenę dokonaną w świetle powoływanej posiłkowo tabeli stanowiącej załącznik do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 18 grudnia 2002r. (Dz. U. Nr 234, poz. 1974).

W sumie, stopień trwałego uszczerbku na zdrowiu powoda, ustalony w oparciu o powołane dowody z opinii biegłych sądowych, wyniósł 60 %, bowiem orzeczony przez biegłego sądowego ortopedę uszczerbek w wysokości 50 % pokrywa się z uszczerbkiem orzeczonym przez biegłego sądowego z zakresu chirurgii plastycznej.

W przedmiocie przyczynienia się powoda do wypadku oraz ustalenia jego przyczyn, Sąd oparł się w pełni na opinii biegłego z zakresu rekonstrukcji wypadków W. K. (3). Charakteryzowała się ona wewnętrzną spójnością, przejrzystością oraz logiką wyводу, zaś przytoczona na jej uzasadnienie argumentacja jest w pełni przekonująca, a zgłaszane przez strony wątpliwości i zastrzeżenia do wniosków opinii zostały wyczerpująco wyjaśnione w opinii uzupełniającej.

Sąd nie oparł się na opinii biegłego sądowego z zakresu remontu i eksploatacji pojazdów, maszyn i urządzeń technicznych B. D.. Zauważyć należy, iż specyfika dowodu z opinii biegłego wyraża się w tym, że sfera merytoryczna opinii kontrolowana jest przez sąd, który nie posiada wiadomości specjalnych, tylko w zakresie zgodności z zasadami logicznego myślenia, doświadczenia życiowego i wiedzy powszechnej. Kryteria oceny tego rodzaju dowodu stanowią również poziom wiedzy biegłego, podstawy teoretyczne opinii, sposób motywowania sformułowanego w niej stanowiska oraz stopień stanowczości wyrażonych tez. Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Opinia biegłego podlega ocenie zgodnie z art. 233 § 1 k.p.c., ale na podstawie właściwych dla jej przymiotu kryteriów. Gdyby w rezultacie tej oceny wnioski biegłego nie przekonały sądu, instrumentem pozwalającym na wyjaśnienie kwestii wymagających wiadomości specjalnych może być zażądanie od biegłego dodatkowych informacji, bądź dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego lub zespołu biegłych (wyrok S.A. w Szczecinie z 19.01.2016r., III AUa 385/15, LEX nr 2026197).

Złożona w rozpoznawanej sprawie opinia biegłego sądowego B. D. była wewnętrźnie sprzeczna oraz zawierała błędy merytoryczne.

Na rozprawie w dniu 23 listopada 2016r. Sąd oddalił wniosek strony pozwanej (zawarty w piśmie procesowemu z dnia 19 września 2016r.) o dopuszczenie dowodu z konfrontacji biegłych W. K. (3) i B. D. oraz o dopuszczenie dowodu z ustnej opinii uzupełniającej biegłego B. D., w świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, jako nieprzydatny dla rozstrzygnięcia sprawy i zmierzający do przedłużenia postępowania.

Sąd Okręgowy zważył co następuje :

Powództwo podlegało uwzględnieniu w przeważającej części.

W niniejszej sprawie powód domagał się ostatecznie zasądzenia od pozwanego (...) S.A. w W. kwoty 170.000 zł tytułem zadośćuczynienia, kwoty 1.300 zł tytułem skapitalizowanej renty na zwiększone potrzeby liczonej za okres od dnia 18 do 30 września 2010 r., kwoty po 125 zł miesięcznie, tytułem renty na zwiększone potrzeby, począwszy od 1 października 2010 r. i na przyszłość, kwoty 15.743,58 zł tytułem odszkodowania za utracone zarobki w okresie od dnia 18.09.2010 r. do dnia 31.12.2012 r., kwoty po 970,72 zł miesięcznie, tytułem renty wyrównawczej rekompensującej utracone zarobki, począwszy od 1 stycznia 2013 r. i na przyszłość oraz kwoty 2.458,78 zł tytułem odszkodowania.

Zdarzeniem, z którego powód wywodził swoje roszczenia, był wypadek, do którego doszło w dniu 18 września 2010 r.

Podstawę odpowiedzialności pozwanego za powstałą w wyniku wypadku szkodę stanowi art. 822 i następne k.c. Zgodnie z brzmieniem art. 822 § 1 k.c. przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel

zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony. Zawarcie umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej nakłada zatem na ubezpieczyciela obowiązek naprawienia szkody w razie nastąpienia określonego w umowie wypadku. Przesłanką powstania obowiązku świadczenia przez ubezpieczyciela z tytułu umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej jest stan odpowiedzialności cywilnej ubezpieczającego (ubezpieczonego) za szkodę wyrządzoną osobie trzeciej.

W rozpoznawanej sprawie pozwany nie kwestionował zasady swojej odpowiedzialności, a jedynie wysokość dochodzonych roszczeń. Podniósł zarzut przyczynienia się powoda do powstania szkody.

Zgodnie z przepisem art. 362 k.c. jeżeli poszkodowany przyczynił się do powstania lub zwiększenia szkody, obowiązek jej naprawienia ulega odpowiedniemu zmniejszeniu stosownie do okoliczności. Przyniesienie się poszkodowanego do powstania lub zwiększenia szkody ma miejsce wówczas, gdy szkoda jest skutkiem nie tylko zdarzenia, z którym ustawa łączy obowiązek odszkodowawczy innego podmiotu, ale także zachowania się samego poszkodowanego. Zachowanie się poszkodowanego jest więc w konstrukcji przyczynienia traktowane jako adekwatna współprzyczyna powstania lub zwiększenia szkody (SN w wyroku z dnia 20 czerwca 1972 r., II PR 164/72, LEX nr 7098).

W niniejszej sprawie, w świetle zgromadzonego materiału dowodowego, w ocenie Sądu, nie sposób postawić powodowi zarzutu przyczynienia się do powstania szkody. Jak wynika z opinii biegłego W. K. (3) przyczyną wypadku, do którego doszło w dniu 18 września 2010r. było nie możliwe do przewidzenia zerwanie się linki bębna tnącego sieczkarni. J. K., chcąc udroźnić zapchany zielonką kanał wylotowy sieczkarni, włożył do niego lewą rękę, jednak uczynił to przy wyłączonym silniku sieczkarni i zablokowanym bębnie tnącym. Zadbał o zachowanie zasad bezpieczeństwa. Linka, która pękła, była nową, niedawno zakupioną linką, w początkowym okresie eksploatacji. Nie można powodowi postawić także zarzutu, że wskazaną czynność przepychania zielonki wykonywał ręcznie, bowiem taki sposób udrażniania kanału wylotowego jest dopuszczalny i stosowany przy tego typu robotach udrażniających, stanowi jedyną skuteczną metodę udroźnienia zapchanego zbitą zielonką kanału wylotowego. Nadto należy podkreślić, iż nawet dokonanie udrażniania kanału przy użyciu narzędzi nie eliminowałoby potrzeby włożenia ręki do kanału wylotowego.

Jak wynika z materiału zgromadzonego w sprawie, właścicielowi sieczkarni także nie można zarzucić naruszenia zasad bezpieczeństwa.

Odnosząc się do zgłoszonego przez powoda żądania zasądzenia zadośćuczynienia, wskazać należy, iż podstawą prawną dla takiego roszczenia stanowi przepis art. 445 k.c. w zw. z art. 444 k.c. Stanowi on m.in., że w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Zadośćuczynienie jest formą rekompensaty pieniężnej z tytułu szkody niemajątkowej i obejmuje swym zakresem wszystkie cierpienia fizyczne i psychiczne, zarówno już doznane, jak i te które mogą powstać w przyszłości. Ma w swej istocie ułatwić przezwycięzenie ujemnych przeżyć. Przy oznaczeniu zakresu wyrządzonej krzywdy należy uwzględnić rodzaj naruszonego dobra, natężenie i czas trwania naruszenia, trwałość skutków naruszenia, ich nieodwracalny charakter polegający zwłaszcza na kalectwie, długotrwałość i przebieg procesu leczenia, stopień ich uciążliwości, intensywność ujemnych doznań fizycznych i psychicznych, wiek pokrzywdzonego, rokowania na przyszłość, a także stopień winy sprawcy (wyrok SN z 20 kwietnia 2006 r., IV CSK 99/05, LEX nr 198509; wyrok SN z 1 kwietnia 2004 r., II CK 131/03, LEX nr 327923; wyrok SN z 19 sierpnia 1980 r., IV CR 283/80, OSN 1981/5/81, LEX nr 2582).

Zadośćuczynienie ma charakter kompensacyjny, a więc powinno przedstawiać ekonomicznie odczuwalną wartość. Jednak przy jego ustalaniu należy mieć na względzie potrzebę utrzymania wysokości zadośćuczynienia w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa (wyrok SN z dnia 30 stycznia 2004 r., I CK 131/2003, OSNC 2005, nr 2, poz. 40, LEX nr 141820). Kwota zadośćuczynienia nie może

stanowiąc źródła wzbogacenia, a jedynym kryterium dla oceny wysokości zasądzonego zadośćuczynienia jest rozmiar krzywdy powoda (wyrok SA w Lublinie z dnia 12 października 2004 r., I ACa 530/04, LEX nr 179052).

Analizując okoliczności niniejszej sprawy, w tym biorąc pod uwagę rozmiar doznanego przez powoda krzywdy oraz rokowania co do jego stanu zdrowia w przyszłości, kwota zadośćuczynienia, zgodna z żądaniem pozwu, nie jest w ocenie Sądu wygórowana.

W wyniku przedmiotowego wypadku J. K. doznał trwałego okaleczenia polegającego na utracie lewej dłoni na poziomie podstaw kości. Będące skutkiem wypadku, do którego doszło w dniu 18 września 2010r. ograniczenia powód będzie odczuwał już do końca życia. Przed przedmiotowym zdarzeniem był osobą sprawną fizycznie, zdrową, aktywną zawodowo. Na skutek wypadku jego życie uległo ogromnej zmianie. Cierpi na przewlekłe zaburzenia lękowo-depresyjne, zamiast lewej dłoni ma kikut, zmuszony jest korzystać z pomocy osób trzecich. Nie jest już w pełni samodzielny.

Przy ustaleniu wysokości zadośćuczynienia Sąd miał na względzie, że wskutek wypadku powód doznał trwałego uszczerbku na zdrowiu wynoszącego 60 %.

W związku z wypadkiem odczuwał duże cierpienia fizyczne. Był hospitalizowany, przeszedł operację polegającą na chirurgicznym opracowaniu kikuta lewego przedramienia oraz plastyki skóry. Także proces gojenia się rany był bolesny. Nadal skarży się na dolegliwości bólowe. Na zakres odczuwanych przez niego cierpień miała wpływ także konieczność leczenia ambulatoryjnego, zmiany opatrunków, a następnie poddania się zabiegom i ćwiczeniom usprawniającym.

Mając na uwadze powyższe, Sąd uznał, że doznaną przez powoda w wyniku przedmiotowego wypadku krzywdę rekompensuje kwota 210.000 zł. Zważywszy na wypłaconą w toku postępowania likwidacyjnego przez pozwanego tytułem zadośćuczynienia kwotę 40.000 zł, zasądzeniu podlegała kwota 170.000 zł.

Odnosząc się do kolejnego z żądań pozwu, tj. odszkodowania, wskazać należy, iż zgodnie z art. 444 § 1 k.c., w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wyniki z tego powodu koszty. Na tej podstawie można domagać się między innymi zwrotu kosztów transportu, kosztów odwiedzin osób bliskich, kosztów szczególnego odżywiania i pielęgnacji w okresie rekonwalescencji, kosztów nabycia specjalistycznej aparatury rehabilitacyjnej, przyuczenia do wykonywania nowego zawodu, czy zwrotu utraconych zarobków. Wydatki te muszą być niezbędne i celowe.

Natomiast stosownie do art. 444 § 2 k.c., jeżeli poszkodowany utracił całkowicie lub częściowo zdolność do pracy zarobkowej albo jeżeli zwiększyły się jego potrzeby lub zmniejszyły widoki powodzenia na przyszłość, może on żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody odpowiedniej renty.

Powód domagał się zasądzenia od pozwanego odszkodowania za utracone zarobki za okres od dnia 18.09.2010 r. do dnia 31.12.2012 r. w kwocie 15.743,58 zł oraz renty wyrównawczej w poczynawszy od 1 stycznia 2013r. w kwocie po 970,72 zł miesięcznie.

Powstanie szkody polegającej na utracie lub zmniejszeniu się dochodów następuje z chwilą, gdy poszkodowany został pozbawiony możliwości uzyskania zarobków i innych korzyści, które mógł osiągnąć, gdyby nie doznał uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia.

Oдноśnie oceny wysokości utraconych zarobków, wskazać należy, iż szkoda wyraża się różnicą między zarobkami, jakie poszkodowany osiągałby w okresie objętym rentą, gdyby nie doznał uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia, a zarobkami, które uzyskuje, będąc poszkodowanym, uwzględniając także świadczenia otrzymywane z tytułu ubezpieczenia społecznego. Dla prawidłowej oceny zasadności roszczenia o rentę odszkodowawczą konieczne jest ustalenie i porównanie wysokości średnich zarobków poszkodowanego osiągniętych przed wypadkiem z wysokością takich zarobków, jakie poszkodowany osiągałby, gdyby nie uległ wypadkowi, a nie jakie faktycznie osiąga po wypadku,

przy czym decydujący jest tu stan istniejący w chwili zamknięcia rozprawy (wyrok SN z dnia 9 września 1968 r., III PRN 49/68, Lex nr 13981).

Przy ustalaniu wysokości renty wyrównawczej, określając wielkość hipotetycznych dochodów uprawnionego, należy uwzględnić wszelkie jego dochody dotychczas uzyskiwane, również nieregularnie (np. dorywczo, z prac zleconych, okresowe premie, świadczenia w naturze), a także te dochody, których uzyskanie w przyszłości było wysoce prawdopodobne ze względu na rozwój kariery zawodowej (wyrok SN z dnia 14 lipca 1972 r., I CR 188/72, Lex nr 7104; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 3 grudnia 2013 r., I ACa 637/13, Lex nr 1409189).

Renta ma rekompensować faktyczną utratę możliwości zarobkowych, co w przypadku osób o częściowej niezdolności do pracy oznacza rentę w wysokości różnicy między zarobkami uzyskiwanymi na dotychczasowym stanowisku pracy a zarobkami jakie poszkodowany może uzyskać, wykorzystując ograniczoną zdolność do pracy (wyrok SN w u z dnia 4 kwietnia 2007 r., I PK 125/07, LEX nr 447246). Świadczenie to winno zatem wyrównać poszkodowanemu uszczerbek, który wskutek uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia powstał w jego dochodach z tytułu pracy zarobkowej lub prowadzonej działalności gospodarczej. Musi zatem odpowiadać wspomnianej wcześniej różnicy między hipotetycznymi dochodami, które poszkodowany osiągałby, gdyby nie doszło do zdarzenia szkodzącego, a dochodami, które uzyskuje, będąc poszkodowanym, uwzględniając także świadczenia otrzymywane z tytułu ubezpieczenia społecznego.

Niezdolność powoda do pracy spowodowana przedmiotowym wypadkiem trwała od 18 września 2010r.

Zgodnie z dokonаныmi przez Sąd ustaleniami powód z tytułu zatrudnienia w firmie (...) Sp. z o.o. w Z. otrzymywał miesięcznie wynagrodzenie w wysokości 1.816,67 zł netto. Gdyby nie doszło do przedmiotowego wypadku, powód otrzymałby za okres od 18 września 2010r. do 31 grudnia 2012r. wynagrodzenie w łącznej wysokości 50.866,76 zł (28 miesięcy x 1.816,67 zł).

Przebywając przez okres 33 dni bezpośrednio po wypadku na zwolnieniu lekarskim, tj. od 18 września do 20 września 2010r. powód otrzymał tytułem wynagrodzenia kwotę 1.432,47 zł. Następnie pobierał zasiłek chorobowy z ZUS, którego łączna wysokość za okres od 21 października 2010r. do 17 marca 2011r. wyniosła 6.568,28 zł. W okresie od 18 marca 2011r. do 30 czerwca 2011r. powód otrzymywał rentę w łącznej kwocie 3.527,28 zł, w okresie od 1 lipca 2011r. do 30 września 2012r. rentę w wysokości 1.054,66 zł miesięcznie, co w okresie 15 miesięcy stanowi łączną kwotę 15.819,90 zł. Od 1 października 2012r. miesięczna kwota renty wynosiła 845,95 zł, zatem w okresie do 31 grudnia 2012r. (żądanie zasądzenia odszkodowania za utracone zarobki obejmowało okres od 18 września 2010r. do 31 grudnia 2012r.), tj. przez okres trzech miesięcy powód otrzymał łącznie kwotę 2.537,85 zł. Nadto pozwany wypłacił powodowi tytułem odszkodowania za utracone zarobki kwotę w łącznej wysokości 5.237,40 zł.

Mając na uwadze powyższe oraz niesporne (gdyż nie zakwestionowane przez pozwanego przedstawione przez stronę powodową) wyliczenie, w okresie od 18 września 2010r. do 31 grudnia 2012r. powód otrzymał łącznie kwotę w wysokości 35.123,18 zł. Zatem różnica między otrzymaną kwotą, a tą którą powód otrzymałby, gdyby nie niezdolność do pracy wywołana wypadkiem wynosi 15.743,58 zł (50.866,76 zł - 35.123,18 zł).

Odnosząc się do żądania zasądzenia renty wyrównawczej, w kwocie po 970,72 zł miesięcznie, poczynając od 1 stycznia 2013r. i na przyszłość, wskazać należy, iż dyby nie doszło do przedmiotowego wypadku, powód otrzymywałby tytułem wynagrodzenia kwotę 1.816,67 zł. Jak wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wysokość uzyskiwanej przez J. K. renty od 1 października 2012r. wynosiła 845,95 zł. Zatem różnica stanowi kwotę 970,72 zł.

Na skutek wypadku powód stał się osobą trwale niepełnosprawną, mimo podejmowanych przez niego licznych prób znalezienia pracy z powodu okaleczenia (zważywszy na posiadane przez niego wykształcenie oraz dotychczas wykonywany rodzaj prac - jako pracownik fizyczny), nie przyniosły one skutku.

Mając na uwadze poczynione wyliczenia, Sąd orzekł zgodnie z żądaniem i zasądził tytułem odszkodowania za utracone zarobki za okres od 18 września 2010r. do 31 grudnia 2012r. kwotę 15.743,58 zł oraz tytułem renty wyrównawczej za

okres od 1 stycznia 2013r. i na przyszłość kwotę po 970,72 zł. Wprawdzie od 1 marca 2016r. wysokość otrzymywanej przez powoda renty wynosi 926,94 zł miesięcznie, jednak należało uwzględnić, iż istnieje duże prawdopodobieństwo, że wzrosłoby także uzyskiwane przez powoda (gdyby nie doszło do przedmiotowego wypadku) wynagrodzenie.

Kolejne z żądań pozwu – zasądzenia odszkodowania – znajduje oparcie w powołanym powyżej przepisie art. 444 § 1 k.c.

Powód dochodził odszkodowania w wysokości kwoty 2.458,78 zł, wskazując, iż składają się na nie koszty zakupu protezy w wysokości 2.400 zł oraz leków – 58,78 zł.

W związku z następstwami przedmiotowego wypadku, powód udokumentował koszty zakupu protezy – 2.400 zł oraz leku przeciwbólowego – w kwocie 58,78 zł. Tym samym, niniejsze żądanie jako uzasadnione podlegało uwzględnieniu.

Następnie powód domagał się zasądzenia tytułem skapitalizowanej renty na zwiększone potrzeby za okres od dnia 18 do 30 września 2010 r. kwoty 1.300 zł oraz tytułem renty na zwiększone potrzeby, począwszy od 1 października 2010 r. i na przyszłość kwoty po 125 zł miesięcznie.

Zgodnie z przepisem art. 444 § 2 k.c. jeżeli poszkodowany utracił całkowicie lub częściowo zdolność do pracy zarobkowej albo jeżeli zwiększyły się jego potrzeby lub zmniejszyły widoki powodzenia na przyszłość, może on żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody odpowiedniej renty.

Renta z tytułu zwiększenia się potrzeb poszkodowanego dotyczy sytuacji, gdy w wyniku doznanej szkody istnieje konieczność ponoszenia wyższych kosztów utrzymania w zakresie usprawiedliwionych potrzeb w porównaniu do stanu sprzed wyrządzenia szkody. Tu wyrównuje się koszty stałej opieki pielęgniarstwa, odpowiedniego wyżywienia, koszty stałych konsultacji medycznych i lekarstw. Przyznanie renty z tego tytułu nie jest uzależnione od wykazania, że poszkodowany te potrzeby faktycznie zaspokaja i ponosi związane z tym wydatki.

Według szacunków powoda, na żadaną kwotę skapitalizowanej renty na zwiększone potrzeby w wysokości 1.300 zł oraz poczynając od 1 stycznia 2011r. miesięcznej renty w kwocie po 125 zł, składać się miałyby wydatki w postaci kosztów dojazdu, leków oraz kosztów opieki osób trzecich, przy czym na kwotę 1.300 zł kosztów dojazdu stanowić miały wydatek -100 zł, leków - 200 zł oraz opieki osób trzecich - 1.000 zł.

W świetle zgromadzonego w niniejszej sprawie materiału dowodowego, w ślad za opinią biegłych, Sąd przyjął, że powód w związku z wypadkiem, do którego doszło w dniu 18 września 2010r., wymagał pomocy osób trzecich przez pierwsze dwa miesiące po wypadku w wymiarze trzech godzin dziennie. Jednakże należało mieć na uwadze, iż powód przebywał w szpitalu do dnia 27 września 2010r. (miał zatem zapewnioną całodobową opiekę ze strony personelu szpitalnego), zaś żądanie obejmowało okres od 18 września do 30 września 2010r.

Uwzględniając stawki wynagrodzenia opiekunek społecznych za jedną godzinę pracy, koszty opieki w tym okresie wyniosły 85,50 zł (3 dni x 3 godz. x 9,50 zł za godzinę).

Jako nieudowodnione, nie podlegały uwzględnieniu koszty dojazdów oraz leków ponad kwoty przyznane przez pozwanego w toku postępowania likwidacyjnego.

Trzeba zauważyć, iż w trakcie postępowania likwidacyjnego pozwany (...) Zakład (...) wypłacił już stronie powodowej decyzją z dnia 28 lipca 2011r. tytułem zwrotu kosztów leczenia kwotę 500 zł, zaś decyzją z dnia 11 października 2011r. tytułem zwrotu kosztów opieki kwotę 1.293,75 zł (1.927,50 zł + 660 zł = 2.587,50 zł, przy czym uwzględniwszy 50% przyczynienie się poszkodowanego pozwany wypłacił kwotę 1.293,75 zł).

Oceniając roszczenie powoda, mając na uwadze, iż wobec nieudowodnienia, nie podlegały uwzględnieniu koszty dojazdów oraz leków, nadto zaś strona powodowa nie wykazała, by koszty opieki w okresie objętym żądaniem, tj. od 18 września do 30 września 2010r., były wyższe niż wypłacona z tego tytułu kwota przez pozwanego, żądanie w zakresie zasądzenia tytułem skapitalizowanej renty na zwiększone potrzeby za okres od dnia 18 do 30 września 2010 r. kwoty 1.300 zł podlegało oddaleniu.

Biorąc pod uwagę ustalony przez biegłego zakres niezbędnej pomocy powodowi po wypadku oraz to że wypłacone przez pozwanego kwoty dotyczyły okresu do 11 października 2011r. i nie pokrywały w całości ponoszonych przez powoda z tego tytułu kosztów, zasądzeniu podlegała tytułem renty na zwiększone potrzeby kwota po 125 zł miesięcznie od listopada 2010r. i na przyszłość.

Dowiedzione przez powoda, ponoszone z tytułu kosztów opieki osób trzecich wydatki stanowią miesięcznie 285 zł, jednak z uwagi na treść art. 321 § 1 k.p.c., w myśl którego Sąd nie może wyrokować co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem, ani zasądzać ponad żądanie, należało przyznać tytułem renty na zwiększone potrzeby kwotę po 125 zł miesięcznie.

Mając na uwadze potrzebę korzystania przez J. K. z protezy oraz konieczność dokonywania jej napraw bądź wymiany, należało uznać istnienie po stronie powoda interesu prawnego w ustaleniu odpowiedzialności strony pozwanej za następstwa wypadku, jakie mogą ujawnić się w przyszłości, na podstawie art. 189 k.p.c.

W myśl art. 359 § 1 k.c. odsetki od sumy pieniężnej należą się tylko wtedy, gdy to wynika z czynności prawnej albo z ustawy, z orzeczenia sądu lub decyzji innego właściwego organu. W niniejszej sprawie źródłem roszczenia o odsetki jest przepis art. 481 § 1 k.c., zgodnie z którym dłużnik, który nie spełnia świadczenia w odpowiednim terminie dopuszcza się opóźnienia i wierzyciel może żądać odsetek za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego.

Stosownie do treści art. 455 k.c. roszczenie wierzyciela wobec dłużnika staje się wymagalne wraz z nadejściem terminu do spełnienia świadczenia. Jeżeli termin ten nie jest oznaczony, ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania.

Należy podkreślić, że roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym staje się wymagalne dopiero po wezwaniu dłużnika do wykonania świadczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 1973 r. I CR 55/73, niepublikowane). Z charakteru świadczenia, którego wysokość ze swej istoty jest trudno wymierna i zależna od szeregu okoliczności związanych z następstwami zdarzenia szkodowego, wynika, że obowiązek jego niezwłocznego spełnienia powstaje po wezwaniu dłużnika i że od tego momentu należą się odsetki za opóźnienie.

W niniejszej sprawie, z uwagi na różne terminy wysuwania przez powoda poszczególnych roszczeń, terminy ich wymagalności przedstawiają się następująco.

O odsetkach od zasądzonego na rzecz powoda zadośćuczynienia w zakresie kwoty 8.000 zł orzeczono od dnia 28 czerwca 2011r. do dnia 31 grudnia 2015r., zaś od dnia 1 stycznia 2016r. (wobec zmiany brzmienia art. 481 k.p.c.) do dnia zapłaty, o odsetkach ustawowych za opóźnienie. Żądanie zapłaty zadośćuczynienia w kwocie 8.000 zł wraz z odsetkami zostało zgłoszone w pozwie, a następnie zmodyfikowane, w zakresie odsetek, pismem procesowym z dnia 22 października 2012r., Sąd zasądził odsetki od wskazanej kwoty 8.000 zł zgodnie z żądaniem.

Odnosnie kwoty przyznanego powodowi zadośćuczynienia w wysokości 87.000 zł, mając na uwadze, iż pismo rozszerzające powództwo w tym zakresie zostało w dniu 2 grudnia 2014r. złożone na rozprawie i doręczone stronie przeciwnej, Sąd zasądził odsetki ustawowe od 3 grudnia 2014r. do dnia 31 grudnia 2015r., zaś od dnia 1 stycznia 2016r. (wobec zmiany brzmienia art. 481 k.p.c.) do dnia zapłaty, odsetki ustawowe za opóźnienie. Sąd miał na uwadze, iż wprawdzie powód na etapie postępowania przedsądowego pismem otrzymanym przez pozwanego w dniu 27 maja 2011r. wezwał go do zapłaty w terminie 30 dni, tytułem zadośćuczynienia kwoty 100.000 zł, jednakże występując z powództwem, domagał się zasądzenia zadośćuczynienia jedynie w kwocie 8.000 zł. Trudno zatem uznać, by w zaistniałej sytuacji, strona pozwana pozostawała w opóźnieniu w zapłacie pozostającej kwoty.

W zakresie zaś pozostającej kwoty 75.000 zł z tytułu zadośćuczynienia, pismo rozszerzające powództwo w tym zakresie zostało doręczone stronie przeciwnej w dniu 5 października 2016r., zatem Sąd zasądził odsetki ustawowe za opóźnienie od dnia 6 października 2016r. do dnia zapłaty. W pozostałym zakresie żądanie, jako nieuzasadnione, podlegało oddaleniu.

O odsetkach w zapłacie przyznanego powodowi świadczenia tytułem zwrotu utraconych zarobków w wysokości 15.743,58 zł oraz tytułem odszkodowania w wysokości 2.458,78 zł orzeczono od dnia 1 stycznia 2013r. do dnia 31 grudnia 2015r., zaś od dnia 1 stycznia 2016r. (wobec zmiany brzmienia art. 481 k.p.c.) do dnia zapłaty o odsetkach ustawowych za opóźnienie. Rozszerzenie powództwa w tym zakresie nastąpiło pismem procesowym z dnia 31 grudnia 2012r. (strona powodowa rozszerzyła powództwo i wniosła o zasądzenie kwoty 15.743,58 zł tytułem odszkodowania za utracone zarobki w okresie od dnia 18.03.2010 r. do dnia 31.12.2012 r. wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 1.01.2013 r. oraz kwoty 2.458,78 zł tytułem odszkodowania wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 1.01.2013 r.). Mając na uwadze nie kwestionowanie przez stronę pozwaną początkowej daty biegu terminu odsetek, Sąd orzekł zgodnie z żądaniem.

Odnośnie przyznanej tytułem renty na zwiększone potrzeby za okres od 1 listopada 2010 roku i na przyszłość kwoty po 125 zł miesięcznie, płatnej z góry do 10 – tego każdego miesiąca oraz tytułem renty wyrównawczej za okres od 1 stycznia 2013 roku i na przyszłość, kwoty po 970,72 zł, płatnej z dołu do 28 każdego miesiąca, Sąd zasądził odsetki ustawowe za okres do 31 grudnia 2015 roku i odsetki ustawowe za opóźnienie za okres od 1 stycznia 2016 roku w razie uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat.

Strona powodowa na mocy postanowienia Sądu z dnia 17 stycznia 2013r. korzystała ze zwolnienia od kosztów sądowych w całości.

Ponieważ powód wygrał proces w 99,3 % (przyznane świadczenia wyniosły łącznie 201.226 zł, zaś suma roszczeń, z uwzględnieniem rozszerzenia powództwa, wyniosła 202.651 zł), o kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 zd. 2 k.p.c., zgodnie z którym Sąd może włożyć na jedną ze stron obowiązek zwrotu wszystkich kosztów, jeżeli jej przeciwnik uległ tylko co do nieznaczącej części swego żądania albo gdy określenie należnej mu sumy zależało od wzajemnego obrachunku lub oceny sądu.

Na poniesione przez powoda koszty procesu złożyła się opłata od pozwu – 540 zł, opłata od pełnomocnictwa – 17 zł oraz koszty zastępstwa procesowego.

Pełnomocnik strony powodowej wnosił o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w podwójnej stawce.

W myśl § 2 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, zasadzając opłatę za czynności adwokata z tytułu zastępstwa prawnego sąd bierze pod uwagę niezbędny nakład pracy adwokata, a także charakter sprawy i wkład pracy adwokata w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia. Podstawę zasądzenia opłaty, o której mowa w ust. 1, stanowią stawki minimalne określone w rozporządzeniu (ust. 2). Opłata ta nie może być wyższa niż sześciokrotna stawka minimalna ani przekraczać wartości przedmiotu sprawy.

Mając na uwadze charakter niniejszej sprawy, stopień jej zawilóści, długotrwałość oraz nakład pracy pełnomocnika, Sąd uznał za zasadny powyższy wniosek i przyznał tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego kwotę 4.800 zł (2 x 2.400 zł - ustalone w oparciu o § 6 pkt 5 obowiązującego w chwili wniesienia pozwu w niniejszej sprawie powołanego Rozporządzenia, mając na uwadze, iż pierwotna wartość przedmiotu sporu wynosiła 10.800 zł, zaś zgodnie z § 4 ust. 2 Rozporządzenia, w razie zmiany w toku postępowania wartości stanowiącej podstawę obliczenia opłat, bierze się pod uwagę wartość zmienioną, poczynając od następnej instancji).

Wobec powyższego Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda tytułem zwrotu kosztów procesu kwotę w wysokości 5.357 zł.

W toku procesu, w związku ze zwolnieniem powoda od kosztów sądowych, powstały nieuiszczone koszty sądowe. Obowiązkiem ich poniesienia, w łącznej wysokości 13.760 zł, stosownie do dyspozycji art. 113 ust. 1 u.k.s.c., Sąd obciążył pozwanego. Na wskazaną kwotę złożyła się opłata sądowa od uwzględnionej części powództwa w wysokości

9.522 zł oraz wynagrodzenie biegłych sądowych 4.238 zł (łącznie wynagrodzenie biegłych stanowiło kwotę 4.267,93 zł, przy czym należało obciążyć stronę, proporcjonalnie do tego w jakiej części przegrała proces, tj. 99,3 %).

Na podstawie art. 113 ust. 4 u.k.s.c. w zw. z art. 102 k.p.c. Sąd odstąpił od obciążenia powoda kosztami sądowymi od oddalonej części powództwa.

z/ odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełn. pozwanego.